

hrdinu, teda (celo)národného symbolu, však narážal na politickú polarizáciu medzivojnovej spoločnosti. Bolo len otázkou času, kedy začnú jednotlivé politické strany či tábory naťahovať Štefánika „na prokrustovo lôžko vlastnej ideológie, či vlastného politického názoru“³⁵, aby sa nim zaštitili. Do vzájomného zápolenia o to, kto má právo hlásiť sa k Štefánikovi, sa dostali dva tábory: tábor autonomistov na čele s Andrejom Hlinkom a tábor centralistov na čele s Vavrom Šrobárom.

V rámci tejto kapitoly si teda všimam proces privlastňovania a následnej exploatacie, ale aj spochybňovania či problematizovania symbolického odkazu Štefánika a legionárov v konkrétnom, veľmi krátkom časovom úseku, v májových dňoch roku 1922. Jej názov som odvodil od slova *litera*, teda písmeno: spor o Štefánika a legionárov, ktorý mal zásadnú politickú povahu, totiž prerástol do zdanlivo detinskej hádky o dve písmenká abecedy. Samotné označenie »literová vojna« je veľmi výrečné: zatiaľ čo adjektívum *literová* naznačuje bizarnosť až nezmyselnosť skúmaného sporu, pripomínajúceho žabomyšiu vojnu, samotné substantívum *vojna* v tomto slovnom spojení naznačuje, že išlo takmer o boj na život a na smrť.

Hlinkov prejav ako katalyzátor polemického súboja medzi centralistami a autonomistami

V máji 1922 prepukol na Slovensku škandál, ktorý rozvril hladinu verejnej mienky. 4. mája, teda v deň výročia tragickej smrti generála M. R. Štefánika, priniesol ľudácky denník **Slovák** na svojej titulnej strane článok, v ktorom bol opísaný priebeh nedávneho verejného zhromaždenia Slovenskej ľudovej strany (SLS) v Krupine.³⁶

Stredobodom pozornosti zhromaždeného publika sa podľa novin stalo vystúpenie Andreja Hlinku. Počas svojho sugestívneho prejavu prečítal text protiludáckeho letáku, vydaného politikmi centralistických strán³⁷, ktorý reagoval na najnovšie politické aktivity ľudovej strany.³⁸ Následne Hlinka komentoval niektoré myšlienky obsiahnuté v letáku, pričom iro-

³⁵ KOVÁČ, Dušan: M. R. Štefánik – Slovák a Európan. In: HRONSKÝ, Marián – ČAPLOVIČ, Miloslav (eds.): Generál dr. Milan Rastislav Štefánik – vojak a diplomat. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie v Bratislave 4. – 5. mája 1999. Bratislava 1999, s. 159.

³⁶ Jarné rozvítie ľudáckej zástavy. In: Slovák, roč. 4, č. 101, 4. 5. 1922, s. 1-2. Pre úplnejšiu informáciu dodávam, že krupinské zhromaždenie sa uskutočnilo 30. 4. 1922. Aj v predchádzajúcom roku (12. 6. 1921) usporiadali ľudáci v Krupine verejné zhromaždenie, kde došlo k fyzickému stretu medzi stúpcami SLS a ich protivníkmi, dokonca aj k strelbe z revolveru. O udalosti referovala tlač, napr. čl. – Hlinka v Krupine. In: NN, roč. 52, č. 134, 17. 6. 1921, s. 2 a čl. – Okolo „výstrelu“ na ľudovom zhromaždení v Krupine. In: NN, roč. 52, č. 135, 19. 6. 1921, s. 1.

³⁷ Obsah letáku publikovali viaceré ústredné stranické, ale aj regionálne noviny, vrátane tých, ktoré vychádzali v Krupine. Ohlas k slovenskému národu. In: Hontiansky Slovák, 6. 5. 1922, s. 1-2. Už len letmý pohľad na medzititulky letáku (Kto bojoval, trpel a umieral za národ vo vojne; Čo robili vodcovia ľudovej strany počas vojny?; Ľudové noviny dostávaly judášsku podporu od maďarskej vlády; Čo hlásali vodcovia ľudovej strany počas vojny?) ukazuje, že jeho cieľom bolo v očiach širokej verejnosti diskreditovať SLS a tak paralyzovať jej aktivity. Kľúčovým prvkom argumentačného arzenálu centralistov bolo údajné zradcovské správanie ľudákov počas prvej svetovej vojny.

³⁸ Impulzom pre vydanie tohto letáku bolo okrem iného aj memorandum SLS **Hlas na zahynutie odsúdeného slovenského národa**, ktoré skoncipoval šéfredaktor denníka **Slovák** Vojtech Tuka. Memorandum bolo predstreté zjazdu SLS v Žiline (august 1922) a adresované prezidentovi T. G.